

Model raadsvoorstel Afwegingskader Regionale Brede Welvaart

Nota voor: Gemeenteraad
Datum: 01 oktober 2025
Onderwerp: Afwegingskader Regionale Brede Welvaart
Opsteller: Elly Ruiter / Geert Janssen
Portefeuillehouder:
Bijlagen: Bijlage 1 – Raadsbrief Regio Stedendriehoek
Bijlage 2 – Afwegingskader Regionale Brede Welvaart

1. Dictum

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het Afwegingskader Regionale Brede Welvaart en de mogelijkheid om een zienswijze naar voren te brengen;
2. de in het afwegingskader benoemde dimensies, hoofdaspecten en onderwerpen te onderschrijven;

2. Aanleiding

Rijk en regio¹ hebben op 7 november 2024 afgesproken samen een integrale verstedelijkingsstrategie voor de regio in 2050 op te stellen (afpraak Bestuurlijke Overleg Leefomgeving 2024). Het Ontwikkelperspectief 2050 beantwoordt de hoofdvraag van de verstedelijkingsstrategie: “*Op welke manier kan het accommoderen van de verstedelijkingsopgave ook leiden tot het versterken van de Brede Welvaart in de regio Stedendriehoek in 2050?*”.

Op weg naar besluitvorming over het Ontwikkelperspectief (najaar 2026) wordt rond de jaarwisseling de variantenstudie ter consultatie voorgelegd aan raden, staten en waterschapsbesturen. Om de varianten te vergelijken in hun effect worden diverse hulpmiddelen gebruikt. De effecten op de leefomgeving worden bijvoorbeeld getoetst aan de hand van het landelijk veel gebruikte ‘Dashboard verstedelijking’ (zie [link](#) voor meer informatie). Een ander hulpmiddel is het ‘Afwegingskader Regionale Brede Welvaart, brede welvaart² als denkkader en hulpmiddel voor keuzes in varianten’ (hierna: afwegingskader). Hierin zijn twaalf aspecten voor brede welvaart, specifiek voor de regio Stedendriehoek opgenomen. Met deze aspecten kunnen de ruimtelijke en maatschappelijke effecten van de varianten in beeld worden gebracht.

Bij het bepalen van de aspecten hebben de gemeenteraden, naast de andere partners, een belangrijke rol. Daarom stond de regionale raadsconferentie van 13 mei 2025 in het teken van

¹ Provincies Gelderland en Overijssel, waterschappen Drents Overijsselse Delta, Vallei en Veluwe, Rijn en IJssel, gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen. Samenkomend in het Bestuurlijk Overleg Rijk-regio.

² Brede welvaart is een maatstaf voor alles dat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Zie ook [link](#).

het thema brede welvaart en het afwegingskader (zie [link](#) voor een terugblik). De raden en de andere partners in de regio worden nu gevraagd om uiterlijk 1 december een oordeel te geven over het afwegingskader, zodat zij inhoudelijk richting kunnen geven aan het verdere proces. Eventuele reacties vanuit de partijen, bijvoorbeeld de gemeenteraden, worden verwerkt, waarna het bestuurlijk overleg Rijk-regio het afwegingskader definitief vaststelt. Wanneer reacties niet worden overgenomen wordt dit nader toegelicht.

Aan de gemeenteraden wordt gevraagd: *‘Herkent u zich in de aspecten voor brede welvaart voor de regio als weergegeven in drie dimensies en onderliggende hoofdaspecten van het afwegingskader?’*. Deze vraag ligt nu aan u voor.

3. Toelichting

Wat houdt het afwegingskader in?

Het afwegingskader is een instrument om richting en betekenis te geven aan ruimtelijke keuzes in de verschillende varianten. We willen onze groei als regio inzetten voor het behoud en de versterking van de brede welvaart in onze regio. Het afwegingskader biedt structuur en taal om varianten inhoudelijk te vergelijken. Het maakt inzichtelijk waar maatschappelijke effecten botsen of elkaar versterken, maar berekent geen exacte uitkomst.

Het afwegingskader is opgebouwd uit drie dimensies van brede welvaart, waarbij elke dimensie bestaat uit vier hoofdaspecten uitgewerkt in onderwerpen. In onderstaande tabel is dit weergegeven:

Dimensie	Hoofdaspect	Voorbeelden van onderwerpen*
Sociaal	• Sociale veiligheid • Gemeenschapsgevoel en culturele identiteit • Welbevinden • Demografische samenhang	Func tiemenging, maatschappelijke en culturele voorzieningen, leefstijl en gezondheid, intergenerationele en culturele cohesie
Duurzame leefomgeving	• Groen en natuur • Milieu en klimaat • Ruimte en bereikbaarheid • Duurzame energievoorzieningen	Groene leefomgeving, kwaliteit van lucht, bodem en water, voorzieningen, energie
Economisch	• Economie & innovatie • Onderscheidend vermogen van de regio • Woon- en werkklimaat • Onderwijs en arbeidsmarkt	werkgelegenheid, concurrentiekracht, bestaanszekerheid, onderwijsaanbod

* zie voor een totaal overzicht het afwegingskader zelf

Waarom deze dimensies en aspecten van brede welvaart?

Brede welvaart gaat in de kern over de kwaliteit van leven in het ‘hier en nu’ én ook ‘later’ en ‘elders’. Naast materiële welvaart gaat het vooral ook om niet-materiële behoeften, zoals gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, hoe we omgaan met elkaar en (on)veiligheid. Het Centraal Bureau voor de statistiek hanteert acht thema’s, die in essentie teruggebracht kunnen worden tot economische, sociale en duurzame dimensies van ontwikkeling.

Dit algemene brede welvaartkader is generiek en vangt de specifieke regionale effecten van de varianten onvoldoende. Daarom is er een regio-eigen afwegingskader ontwikkeld. Daarbij is onder andere gekeken naar het inwonersperspectief. Dit is gebeurd aan de hand van eerdere onderzoeken door de provincies Gelderland (2023, Gelderland Panel) en Overijssel (2024, Brede Welvaart Monitor).

De contouren van het afwegingskader bouwen voort op de rode draden uit de raadsconsultaties bij de Contourenschets Verstedelijking in Balans (eind 2024) en verdieping tijdens de raadsconferentie in het voorjaar (13 mei 2025). Tijdens deze bijeenkomst is het algemene brede welvaartskader aangevuld met onderwerpen die voor de Stedendriehoek relevant zijn: meer nadruk op de balans tussen inwoners en arbeidsplaatsen, het behouden van talent en stimuleren van terugkeer, het vergroten van het aandeel inwoners met een startkwalificatie, het vergroten van duurzame mobiliteit, het verkleinen van de afstand tot voorzieningen, het versterken van natuur, biodiversiteit en bodem, en het versterken van werken in de eigen regio. De dialoog, de prioritering en de vastgelegde notities vormde de basis voor de inhoudelijke lijn van het afwegingskader. Geen algemeen kader, maar maatwerk voor de regio en voor deze opgave.

Hoe vindt toepassing van het afwegingskader plaats?

Het afwegingskader wordt gebruikt om de varianten te vergelijken op hun effect op brede welvaart. Dit wordt gedaan door een expertpanel. Dit expertpanel bestaat uit een brede vertegenwoordiging vanuit de regio, aangevuld met externe expertise uit verschillende relevante disciplines. Daarmee wordt lokale en regionale kennis gecombineerd met een kritische blik door externe experts van buiten. Het expertpanel komt met een verslag met een beredeneerde en transparante duiding van de varianten. Het bevat geen advies over wat de best passende variant is, maar heeft een informierend karakter. De weging en prioritering is aan de politiek, in samenhang met de uitkomsten van andere hulpmiddelen waarmee naar varianten wordt gekeken, zoals het Dashboard verstedelijking.

Relatie met eigen beleid of processen

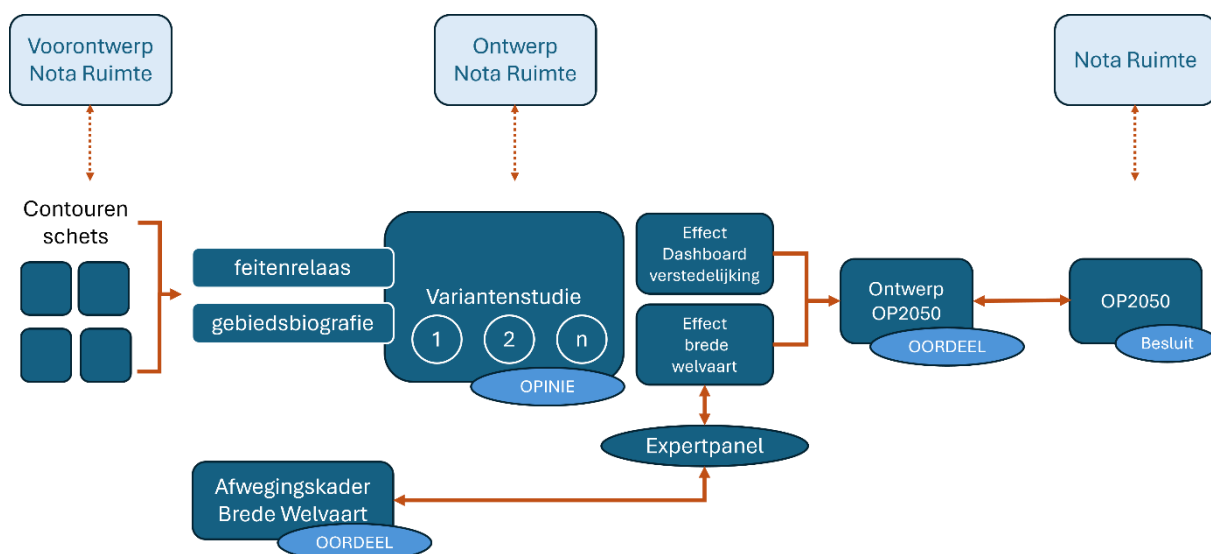
[deze paragraaf is optioneel. Gemeenten kunnen hier een lokale 'saus' toevoegen. Bijvoorbeeld door een relatie te leggen met hun Omgevingsvisie, gesprekken over brede welvaart of andere onderwerpen]

4. Vervolgstappen

Afwegingskader

Tot 1 december worden alle acht gemeenteraden, de beide provincies en de drie waterschappen in de gelegenheid gesteld om te reageren op het afwegingskader. Eventuele reacties vanuit de partijen worden verwerkt, waarna het bestuurlijk overleg Rijk-regio het afwegingskader definitief vaststelt. Wanneer reacties niet worden overgenomen wordt dit toegelicht.

Beide effectstudies en de reacties op de variantenstudies van partijen (waaronder de gemeenteraden) worden gebruikt voor het opstellen van het (ontwerp)Ontwikkelperspectief 2050. In onderstaand schema is hiervan een overzicht gegeven.

Ontwikkelperspectief 2050

Het afwegingskader is opgesteld in een breed proces om te komen tot het Ontwikkelperspectief 2050. Voor een volledig overzicht van dit proces wordt verwezen naar de raadsinformatiebrief Langetermijnplanning (Q3 2025, zie [link](#)).